

ства, конфликты и жестокое обращение в семье, одиночество и др.), которую он не может преодолеть самостоятельно (Федеральный закон от 10.12.95 N 195-ФЗ, ст.3).

Существует множество психологических, социально-педагогических технологий и форм работы с подростками в трудной жизненной ситуации, направленных, в том числе, на профилактику девиантного поведения несовершеннолетних. Их анализ указывает на то, что они представляют собой, в основном, целенаправленное психолого-педагогическое воздействие на личность подростка.

Именно на такую организацию работы с подростками, находящимися в ТЖС, подростками из семей групп риска ориентирован эффективный метод технологий командообразования. Сюда входят тренинги на знакомство, сплочение, поднятие психологического климата; упражнения по командной работе; развития лидерских качеств и т.д.

Отметим, что организация работы с применением технологий командообразования с детьми и подростками успешно реализуется в летнем лагере. Летний лагерь имеет благоприятный ряд особенностей для проведения различных мероприятий: временный характер деятельности (смена длится 18-21 день); относительно автономное пространство существования; разновозрастная детская группа: как правило, в лагерь едут отдыхать ребята разных возрастов, от 6 до 17 лет; доминирование коллективного характера жизнедеятельности; ускоренное формирование системы межличностных отношений.

Рень Л.В., Семененко С.В.

КЛУБИ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ ЯК ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Ren` L.V., Rybalko N.A.

THE CLUBS OF THE PLACE OF INHABITATION AS A FACTOR OF CHILDREN AND TEENAGERS SOCIALIZATION

В статъе авторами определена роль клубов по месту жительства в социализации детей и подростков, представлен опыт работы клубов г.Чернигова.

In the article the authors defined the role of clubs of the place of inhabitation in children and teenagers socialization, they showed the Chernigov clubs of the place of inhabitation experience.

Ключевые слова: внешкольное образование, клуб по месту жительства, центр, воспитанник, развитие.

Keywords: out-of-school education, club of the place of inhabitation, center, upbringing child, development.

Суспільні перетворення, що відбуваються в Україні під впливом соціально-економічних змін, призвели до перегляду багатьох педагогічних орієнтирів. Саме тому особливої значущості набуває проблема виховання

ініціативної, творчої особистості, з високим рівнем сформованості тих якостей, які сприяють її успішній соціалізації [2].

Різні аспекти впливу позашкільних закладів на становлення особистості досліджують О.Безпалько, А.Золотарьова, О.Литовченко, Д.Малков, В. Сичова та ін. Науковці переконані, що позашкільна освіта вирішує питання емоційного, фізичного та інтелектуального розвитку особистості, формування її компетентностей. Водночас позашкільна освіта сприяє забезпеченню потреб особистості у творчій самореалізації, включенню у суспільні відносини, соціалізації загалом. Її особливістю є організація вільного часу особистості, що може реалізовуватися у діяльності позашкільних навчальних закладів. Однією з гарантованих безкоштовних можливостей усім без винятку дітям і певним категоріям молоді щодо отримання різноманітних знань, розвитку власних здібностей і корисного проведення вільного часу є клуби за місцем проживання [3].

Законом України «Про позашкільну освіту» [1] визначається, що клуби та об'єднання за місцем проживання належать до мережі позашкільних навчально-виховних закладів, які працюють з дітьми та молоддю за місцем проживання, незалежно від підпорядкування та джерел фінансування надають знання, формуючи вміння та навички за інтересами, забезпечують потреби особистості у творчій самореалізації та інтелектуальний, духовний і фізичний розвиток, підготовку до активної професійної та громадської діяльності, створюють умови для соціального захисту та організації змістовного дозвілля відповідно до здібностей, обдарувань та стану здоров'я вихованців, учнів і слухачів.

Специфікою роботи клубних закладів для дітей та молоді є те, що їхня соціально-виховна діяльність сприяє формуванню та розвитку морально-ціннісних орієнтацій вихованців, допомагає розвивати комунікативні якості, забезпечує органічну адаптацію в різних сферах життєдіяльності, сприяє діагностиці особистісних якостей дітей з метою виявлення потенціалу саморозвитку, забезпечує максимальну його реалізацію задля позитивного самовизначення та самореалізації.

Зазначимо, що метою роботи клубів за місцем проживання є всебічне сприяння соціальному становленню та розвитку дітей і молоді, задоволення їхніх потреб у додатковій освіті, творчій самореалізації та організації змістовного дозвілля, надання їм можливостей щодо розвитку власного потенціалу, виховання моральних якостей, що ґрунтуються на національно-культурних, духовних, а також історичних цінностях нашої держави [2].

Як відомо, діяльність закладів такого типу набула поширення у II половині XX ст. Проте за часів незалежності України спостерігався занепад у даній сфері. Досить серйозним кроком до відновлення діяльності клубів за місцем проживання стали заходи у м. Чернігові, де було налагоджено мережу цих інституцій, об'єднаних у позашкільний навчальний заклад «Центр роботи з дітьми та молоддю за місцем проживання» (створений 21 грудня

2007 р.). Одне з головних завдань Центру – бути максимально доступним для відвідання вихованцями. Центр об'єднує в собі 21 приміщення клубів за місцем проживання. До його складу входить також відділ соціально-профілактичної роботи.

Кількість вихованців і відвідувачів клубів та гуртків становить близько 1800 осіб. З 800 вихованцями безпосередньо працюють педагогічні працівники Центру (педагоги-організатори та керівники гуртків). Робота в клубах ведеться за трьома основними напрямками: організація змістовного дозвілля, гурткова робота та соціально-профілактична робота. Протягом п'яти років роботи у клубах Центру активно працюють гуртки за різними напрямками позашкільної освіти: художньо-естетичний, туристсько-краєзнавчий, еколого-натуралістичний, науково-технічний, фізкультурно-спортивний, оздоровчий та гуманітарний.

Однією з цілей Центру є сприяння діяльності організаціям, що діють в сфері позашкільної освіти. Центр активно співпрацює в своїй діяльності з громадськими та державними організаціями та установами. Протягом кожного навчального року Центром підписується 35-40 договорів про співпрацю з молодіжними та дитячими громадськими організаціями; міськими та обласними організаціями та закладами, що працюють в сфері позашкільної освіти; міським управлінням освіти.

Окреслене дозволяє констатувати, що клубні об'єднання за місцем проживання є не стільки місцем отримання знань, скільки мікросоціумом, у якому йде процес формування цінностей, норм і навичок, повноцінно розвивається спілкування, вироблення навичок орієнтації дитини в нескінченних інформаційних просторах. Окрім того, клуби за місцем проживання є соціумом взаємного розвитку педагогів, дітей та їхніх батьків, інструментом профілактичної соціально-педагогічної дії. З огляду на це, авторами визначено перспективи подальших досліджень, що полягають у вивченні можливостей клубних об'єднань щодо формування суспільно-нормативної поведінки дітей та підлітків.

Література:

1. Закон України «Про позашкільну освіту» // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 46.

2. Малков Д.Ю. Соціалізація підлітків у клубних об'єднаннях за місцем проживання: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.05 «Соціальна педагогіка» / Д.Ю.Малков. – К., 2005. – 20 с.

3. Сичова В.В. Правове та фінансове забезпечення діяльності клубів за місцем проживання [Електронний ресурс] / В.В.Сичова // Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування. – 2013. – № 1. – Режим доступу: http://el-zbirn-du.at.ua/Sich_s.pdf